

ARTVİN KENTİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ YETERLİLİK AÇISINDAN İRDELENMESİ

¹A. YAVUZ ÖZALP, S. ARSLAN MUHACİR²

ÖZLEM ADA³, UMUT AKKAYA³

¹ AÇÜ, Mühendislik Fakültesi, Harita Mühendisliği Bölümü, Artvin, ayavuzozalp@artvin.edu.tr

² AÇÜ, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Artvin, esarslan@artvin.edu.tr.

³ Peyzaj Mimarı.

ÖZET

Kentsel yeşil alanların önemli bir parçasını oluşturan çocuk oyun alanları çocukların fiziksel, ruhsal, sosyal ve zihinsel açıdan gelişmesini sağlar. Bilindiği gibi oyun; çocuğun kendine güvenini, becerilerini, hayal gücünü, işbirliği yapmasını ve iletişim kurmasını artırırken, gerçek dünyayı tanımasına da olanak tanır. Bu açıdan bakıldığında, sağlıklı nesillerin yetişmesinde çocuğa oyun imkânının tanınması oldukça önemlidir. Nitekim 1977 yılında Dünya Çocuk Yılı nedeniyle açıklanan Çocuk Oyun Hakları Malta Deklarasyonu'nda da, oyunun beslenme, sağlık, barınma, eğitim kadar yaşamsal bir öneme sahip olduğu belirtilmiştir.

Bu çalışmada, Artvin Kenti örneğinde, kentsel yeşil alanların önemli bir bölümünü oluşturan çocuk oyun alanlarının nitelik ve nicelik açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, çocuk oyun alanlarının yeterliliği; konumları, kişi başına düşen m² oranları, büyüklükleri, mahalle bazında dağılımları, donatı elemanlarının varlığı, kalitesi, işlevsel ve estetik özellikleri gibi parametreler doğrultusunda irdelenmiştir.

Çalışmanın sonucunda, çocuk oyun alanlarının kent içinde dengeli dağılmadığı, kişi başına düşen miktar (0.65 m²) ve donatı elemanları açısından oldukça yetersiz olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, alansal olarak küçük oldukları, donatıların rastgele ve plansız olarak yerleştirildikleri gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Oyun Alanları, Donatı Elemanları, Artvin.

GİRİŞ

Geleceğin mimarları olacak çocukları gerek fiziksel ve gerekse ruhsal açıdan sağlam birer birey olarak yetiştirmenin temelinde, içten gelen koşulların yanı sıra çocuğun yaşadığı çevre de büyük rol oynamaktadır. Özellikle, kentsel alanlarda artan çevre sorunları ve azalan yeşil alanlarla birlikte, çocukların zamanının büyük bir bölümünü geçirdiği oyun alanlarının, çocuğun ruhsal ve fiziksel gelişiminde oynadığı rolün önemi, yadsınamaz bir gerçektir (Erdönmez, 2007).

Oyun; çocuğun kendine güvenini, becerilerini, hayal gücünü, işbirliği yapmasını ve iletişim kurmasını artırırken, gerçek dünyayı tanımaya da olanak tanır. Nitekim son yıllarda yapılan araştırmalar, dış mekan oyun alanlarının doğa bilincini oluşturmada da önemli bir etken olduğunu ortaya koymuştur (Turgut ve Yılmaz, 2010). Bu noktada oyun, sağlıklı, sosyal, fiziksel ve zihinsel olarak çocuğun gelişimi için başlıca bileşen ve çocuğun yaparken öğrendiği, sosyal ve fiziksel çevreyle uzlaştığı bir işlem olarak ifade edilebilir (Ünal, 2009).

Gelinen noktada sağlıklı nesillerin yetişmesinin, çocuğa oyun imkânının tanınması ile mümkün olabileceği açıktır. Bu kapsamda, birer uluslararası kuruluş olan UNICEF (UNESCO) ve IPA (International Play Association) oyun hakkı ve oyun alanları hakkını da kapsamak üzere çocuk haklarıyla ilgilenmekte ve çeşitli bildirgeler yayınlamaktadır.

Bu bağlamda, 1959 yılında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yasası ile bağlantılı olarak Çocuk Hakları Bildirgesi yayınlanmıştır. Bu Bildirgenin 7. maddesi "*Çocuğa eğitimde olduğu gibi, oyun oynamada da tam fırsat tanınmalı; toplum ve kamusal otorite bu hakkı yerine getirmeye çalışmalıdır*" şeklinde düzenlenmiştir (Ünal, 2009). Yine 1977 yılında Dünya Çocuk Yılı olması nedeniyle açıklanan Çocuk Oyun Hakları Malta Deklarasyonu'nda oyunun, beslenme, sağlık, barınma ve eğitimin yanı sıra, her çocuğun gelişim potansiyeli için yaşamsal önemi olduğu vurgulanmıştır (Yılmaz ve Bulut, 2002; Şişman ve Özyavuz, 2010). Ardından 1989 yılında, Birleşmiş Milletler Kongresinde kabul edilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin 31.maddesinde, "*Çocuk, dinlenme, boş zaman değerlendirme, oyun oynama, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılma*

hakkına sahiptir” ifadesine yer verilmiştir. Söz konusu sözleşme, 26 Ocak 1990 tarihinde imzaya açılmış ve ülkemiz bu sözleşmeyi 14 Eylül 1990 tarihinde 43. ülke olarak imzalamıştır (Şişman ve Özyavuz, 2010). Söz konusu gelişmeler sürerken, Çocukları Şiddetten Koruma Ulusal Birliği (NSPCC) gibi kuruluşlar da, yerel yönetimlere çocukların güven içinde oynayabilecekleri, iyi tasarlanmış park alanları oluşturmaları çağrısında bulunmuşlardır (Yılmaz ve Bulut, 2002). Yine IPA tarafından düzenlenen toplantılarda alınan kararlardan biri de, hükümet ve yerel yönetimlerin çocuğun eğitimine, yollar ve parklar inşa etmeye olduğu kadar çocuğun okul dışı yaşamının koşullarını hazırlamaya da ciddiyetle eğilmesi gerektiğidir (Ünal, 2009). Hem uluslar arası platformlarda hem de ulusal platformda gerekliliği bu denli vurgulanmasına rağmen önemi ne yazık ki uygulamada yeterince anlaşılamamıştır.

Bilindiği gibi çocuk oyun alanları, kentsel yeşil alanların önemli bir parçasını oluşturmaktadır ve çocukların aktif rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Bununla birlikte, yakın geçmişte, yollar, bahçeli evler, henüz yapılaşmamış arsalar mahalle çocukları için açık alan işlevini görmekte ve oyun imkanı sağlamakta idi. Ancak günümüzde sokakların daha yoğun trafiğe sahip olması, mahallelerin hızla betonlaşması ve en önemlisi de oyun oynanabilecek açık-yeşil alanların hızla azalması çocukların dört duvar arasına hapsolmesine neden olmuştur. Bu nedenle, özellikle son yıllarda, imar planlarında çocuk oyun alanlarına yer ayrılması daha anlamlı hale gelmiştir.

Ancak ne yazık ki uygulamada, imar planlarında oyun alanları, diğer rekreasyon tesisleri gibi kentlerin konut, sanayi, ticaret, ulaşım kullanımlarından geriye kalan artık alanlar üzerinde planlanmaktadır (Türkan, 2009). Planlanmış ve/veya mevcut yeşil alanlar da ya plan değişiklikleriyle ya da oldubitti ile kısmen veya tamamen diğer kentsel işlevlere kaymakta, yeşil alanlar ya kent eteklerine atılmakta ya da yok olmaktadır. Söz konusu bu süreç, yeşil alanların dağılım dengesini bozmakta hem de birim yeşil alan değerlerinin norm altına düşmesine neden olmaktadır. Bu kapsamda yapılan bir çalışmada, Samsun, Trabzon ve Giresun illerinde 1970-1980 yılları arasında plan değişiklikleri ile toplam 52 ha. yeşil alanın konuta açılırken %95’i kent eteğindeki boş alanlarda yer alan 7.5

ha.lık bir alanın yeşil alana tahsis edildiği belirlenmiştir (Aydemir vd., 2004). Bahsedilen bu durumlar, yöneticilerin açık ve yeşil alanlara dolayısıyla da çocuk oyun alanlarına olan tutumlarını göstermektedir.

Konuya standartlar açısından bakıldığı zaman da durumun farksız olmadığı görülmektedir. Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'te çocuklara yönelik alanlarla ilgili kreş-anaokulu, ilköğretim ve ortaöğretim alanlarına ilişkin nüfus projeksiyonlarıyla yeterliliğini belirleyici ölçütler bulundurulurken, çocuk bahçesi, oyun alanları ve parklar aktif yeşil alan kapsamında değerlendirilmekte ve belediye ve mücavir alan sınırları içinde kişi başına 10 m², dışında ise kişi başına 14 m² yeşil alan ayrılması gerektiği belirtilmiştir. Ancak aktif yeşil alan kapsamında değerlendirilen bu üç grubun belirtilen metrekareler içerisindeki dağılım miktarları ile ilgili açıklayıcı bilgi bulunmamaktadır (Uz ve Çabuk, 2006).

Literatüre bakıldığında birçok kent plancısına göre standartlarda farklılığın olduğu görülmektedir. Apartman tipi yerleşim ünitelerinde çocuk bahçesinin 1000 m²'den az olmaması savunulurken, bazı araştırmacılara göre ise her çocuk için 6.5 m² ayrılarak, en küçük çocuk bahçesinin 250 m²'den küçük olmaması ve yerleşim büyüdükçe 250-1000 m²'ye kadar genişlemesi önerilmektedir (Yılmaz ve Bulut, 2002; Ünal, 2009; Şişman ve Özyavuz, 2010). Emür ve Onsekiz (2007) çocuk oyun alanlarının kişi başına 4 m², Bakan ve Konuk (1987) 6 m², Uzun (1990) ve Öztan (2004) ise 6.5 m² olması gerektiğini belirtmişlerdir. İmar ve İskan Bakanlığı da (şimdiki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) bir şehirde kişi başına 1,5 m² çocuk oyun alanı, 3 m² spor alanı, 3.5 m² şehir parkı, 2 m² mahalle parkı normunu önermiştir (Aksoy ve Ergun, 2009; Türkan, 2009).

Standartlar, ülkeden ülkeye hatta kentten kente değişiklik göstermektedir. Nitekim Almanya'da oyun ve çocuk bahçeleri için 0.5-2.4 m²/kişi'lik bir değer öngörülürken, Fransa'da kent içi oyun alanlarında çocuk başına 5 m²'lik alan, serbest oyun alanlarında ise çocuk başına 10 m²'lik alan önerilmiştir (Şişman ve Özyavuz, 2010; Ünal, 2009). Avustralya'da ise, kişi başına 4.6 m² oyun alanı önerilmiştir (Yılmaz ve Bulut, 2002). İngiltere'de çocuk başına 20 m², Rusya'da 8

m², İsviçre’de 6 m² alan düşmektedir. Amerika’da kişi başına park oyun alanı 11 m², çocuk bahçesi 5.5 m², oyun alanı 5.5 m²’dir (Turgut ve Yılmaz, 2010).

Çocuk oyun alanları, uygulamada, bağımsız bir birim olarak düzenlenebildikleri gibi okul bahçeleri, spor alanları ve park alanlarının bir bölümü olarak ta düzenlenebilmektedir. Nitekim Amerika’da oyun alanları; çocuk bahçesi-ilkokul birlikteliği ve çocuk bahçesi-park birlikteliği şeklinde ele alınırken (Şişman ve Özyavuz, 2010) ülkemizin birçok kentinde (Artvin’de olduğu gibi) çocuk oyun alanları, genelde park veya spor alanlarının bir bölümü olarak düzenlenmiştir.

Bu çalışmada, zor bir coğrafyada konumlanmış olan, kıt ve oldukça engebeli araziye sahip olan Artvin Kentindeki çocuk oyun alanlarının nitelik ve nicelik açısından yeterliliğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın ana materyalini, araştırma alanı olan Artvin Kent Merkezindeki 7 mahallede yer alan çocuk oyun alanları oluşturmaktadır. Artvin, Karadeniz Bölgesinin doğusunda, Doğu Karadeniz Dağları üzerinde Çoruh Vadisinin sol yamacında (güney batısında) 7436 km²’lik bir alan üzerinde, 188 m -780m yükseklikleri arasında kurulu bir kenttir ve oldukça engebeli bir topoğrafyaya sahiptir. Söz konusu topoğrafya, Artvin’in kullanılabilir arazisinin kısıtlılığını ve güçlüklerini göstermektedir.

Çalışmanın ilk bölümünde, çocuk oyun alanı kavramı ve mevzuat araştırılarak ülkemizdeki ve dünyadaki çocuk oyun alanlarıyla ilgili standartlar incelenmiştir. Ardından Artvin İli 1992 tarihli onaylı uygulama imar planında öngörülen çocuk oyun alanlarının da içerisinde yer aldığı aktif yeşil alanların mahalle bazında dağılımı ve büyüklükleri irdelenmiştir.

Bir sonraki aşamada, 7 Mahallede var olan çocuk oyun alanları yerinde gözlem yapılarak fotoğraflanmış, park içerisinde kullanılan yapısal ve bitkisel elemanlar işlevsel açıdan irdelenerek her bir çocuk oyun alanı için düzenlenen değerlendirme tablosuna işlenmiştir. Söz konusu çocuk oyun alanlarının konum ve büyüklükleri Artvin Belediye Başkanlığı’ndan temin edilen bilgiler

doğrultusunda 1/1000 ölçekli Halihazır haritalardan faydalanarak tespit edilmiştir. Tespit edilen alansal büyüklükler dikkate alınarak kent ölçeğinde çocuk başına düşen oyun alanı miktarı belirlenmiştir. Bu aşamada çocukluk dönemi olarak, 0-14 yaş grubu (Şişman ve Özyavuz, 2010) alınmıştır.

Sonuç ve öneriler kısmında ise; oluşturulan değerlendirme tabloları dikkate alınarak mevcut çocuk oyun alanlarının nitelik ve nicelik açısından kritiği yapılmıştır. Sonuç olarak, yeni düzenlenecek alanların, çocukların oyun ihtiyaçlarını karşılayabilir standartlarda olabilmesi için bazı öneriler getirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

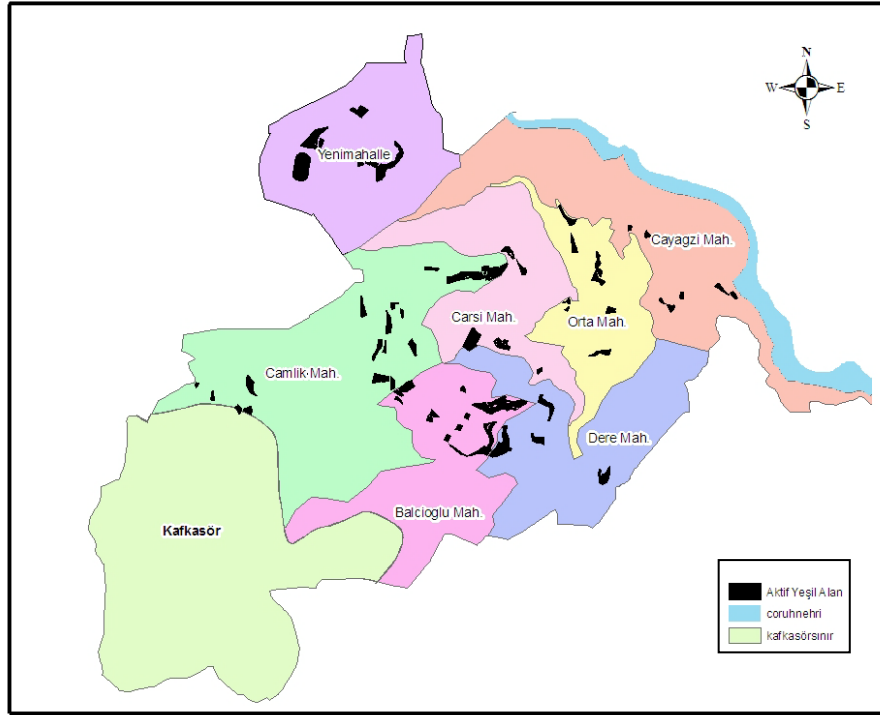
Bu bildiriye, Artvin Kent merkezi için imar planında öngörülen ve mevcutta var olan çocuk oyun alanları ele alınarak irdelenmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde, Artvin Kenti İmar Uygulama Planında aktif yeşil alan olarak öngörülen park, oyun alanı, spor alanı, çocuk bahçesi gibi alan tahsisleri dikkate alınarak yeterlilikleri değerlendirilmiştir. Ardından Kent Merkezinde var olan çocuk oyun alanlarının her biri için değerlendirme tablosu düzenlenerek nitelik ve nicelikleri incelenmiştir. Son bölümde ise mevcut çocuk oyun alanlarının genel değerlendirmesi ve kritiği gerçekleştirilmiştir.

İmar Planında Öngörülen Çocuk Oyun Alanlarının İncelenmesi

Çocuk oyun alanları; imar mevzuatına göre kentsel yeşil alanlardan aktif yeşil alanlar (parklar, piknik yerleri, her türlü spor ve oyun alanları, çocuk oyun alanları vb.) kapsamında ele alınmaktadır.

Artvin Kent merkezinin yeşil alan yeterliliği, Eminağaoğlu ve Yavuz (2005) tarafından irdelenmiştir. Söz konusu çalışmada, imar planı kapsamında önerilen alan kullanımları dikkate alındığında kişi başına düşen yeşil alan miktarını 158 m², kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarını ise 18 m² olarak tespit edilmiştir. Oranların bu denli yüksek olmasının nedeni olarak, turizm bölgesi olan Kafkasör bölgesinin imar sınırı kapsamında bulunması ve zorlu topoğrafya nedeniyle yapılaşmaya uygun olmayan alanlar (pasif yeşil alan) gösterilebilir.

Bu çalışma kapsamında ise Kafkasör Turizm Bölgesi kapsam dışı tutularak Artvin Kenti İmar Uygulama Planında aktif yeşil alan olarak öngörülen park, oyun alanı, spor alanı, çocuk bahçesi gibi alan kullanımları ele alınmıştır (Şekil 1). Çalışma alanı kapsamında İmar planında 161.48 dönüm alanın aktif yeşil alan olarak planlandığı belirlenmiştir. 2011 yılı sonu itibariyle kent merkezinin nüfusu olan 25234 (TÜİK, 2012) kişi dikkate alındığında kişi başına 6.40 m² aktif yeşil alanın düştüğü tespit edilmiştir. İmar planında öngörülen aktif yeşil alanlardan özellikle çocuk bahçesi, çocuk oyun alanı ve oyun alanı olarak tahsis edilen miktar ise 9.06 dönümdür. TÜİK verilerine göre 2011 sonu itibariyle kent merkezinde 0-14 yaş arası 4904 kişi yaşamaktadır. Dolayısıyla bu veriler dikkate alındığında çocuk başına 1.85 m² çocuk oyun alanı öngörülmüştür. Bu miktar, İmar ve İskan Bakanlığı'nın bir şehirde kişi başına 1,5 m² çocuk oyun alanı (Aksoy ve Ergun, 2009; Türkan, 2009) standardının üstündedir. Bununla birlikte, İmar planında öngörülen bu alanların ne yazık ki büyük bir bölümü uygulamada mevcut değildir.

Şekil 1. Artvin Kenti Mahalle Ölçeğinde Öngörülen Aktif Yeşil Alan Dağılımı

Mevcut Çocuk Oyun Alanlarının İncelenmesi

Bu aşamada ele alınan mevcut çocuk oyun alanları, çocuk parkı olarak düzenlenmiş ve çocuk oyun elemanları konularak nitelendirilmiş ve kullanıma açılmış olan alanlardır (Tablo 1).

Tablo 1. Artvin Kenti Mevcut Çocuk Oyun Alanları Dağılım ve Büyüklükleri

No	Çocuk Oyun Alanının Adı	Mahallesi	Alan (m ²)
1	Varan Sitesi Yanı ÇOA	Çamlık	236
2	Halı Saha Üstü ÇOA	Çarşı	200
3	Terminal Yanı ÇOA		82
4	Çedaş Yanı ÇOA	Çayağzı	290
5	Emniyet Loj .Önü ÇOA		430
6	Yaz kent Sitesi ÇOA	Dere	139
7	Tarım İM Karşısı ÇOA	Orta	90
8	Cennet Kent Sitesi ÇOA		107
9	Kültür Evi Karşısı ÇOA		571
10	Ak köşk Sitesi Yanı ÇOA		100
11	Şelale Çay Bahçesi İçi ÇOA	Yenimahalle	445
12	İskebeValilik Loj. Yanı ÇOA		475

Varan Sitesi Yanı Çocuk Oyun Alanı

Çamlık mahallesinde yer alan tek çocuk oyun alanıdır. Araç yolunun yanında yer alan bu alana ait değerlendirme tablosu (Tablo 2) incelendiğinde, alanda oyun grubuna yer verildiği görülmektedir. Sınırlama amacıyla babaların kullanıldığı alandaki mevcut zemin özelliklerinin çocuklar için uygun olmadığı görülmektedir. Alanda herhangi bir yeşil alan ya da bitki varlığı söz konusu değildir. Bununla beraber alanda kullanılan oyun grubunun ahşap malzemeden yapılmış olması çocuk sağlığı açısından değerlendirildiğinde olumlu bir yöndür.

Tablo 2. Varan Sitesi Çocuk Oyun Alanı

Adı: Varan Sitesi ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 236 m ²	Oyun grubu	✓	
Mahallesi: Çamlık	Oyun elemanı	Yok	
Araç yoluna uzaklığı: 0 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar	Yok	
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var (1 adet)	
	Çeşme /WC	Var (1 adet çeşme)	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Yok	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Baba (sınır elemanı)	
	Zemin malzemesi	Kauçuk zemin	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri			

Halı Saha Üstü Çocuk Oyun Alanı

Çarşı mahallesindeki çocuk oyun alanı halı sahanın arkasında araç yolunun yanında konumlanmıştır. Söz konusu alanda oyun grubu ve oyun elemanlarına yer verilmekle birlikte (Tablo 3), donatı elemanlarının sınırlı olduğu görülmektedir. Kuşatma elemanın bulunmadığı alandaki mevcut zemin özellikleri de çocuklar için uygun niteliklerde değildir. Alanda herhangi bir yeşil alan ya da bitki varlığı söz konusu değildir.

Tablo 3. Halı Saha Üstü Çocuk Oyun Alanı

Adı: Halı saha yanı ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 200 m ²	Oyun grubu		✓
Mahallesi: Çarşı	Oyun elemanı		✓
Araç yoluna uzaklığı: 0 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar	Yok	
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var (1 adet)	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Var (1 adet gazebo)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Yok	
	Zemin malzemesi	Mıcır zemin	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri			

Terminal Yanı Çocuk Oyun Alanı

Çarşı mahallesinde Otobüs Terminali'nin yanında yer alan çocuk oyun alanı araç yoluna bitişik durumda konumlanmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Terminal Yanı Çocuk Oyun Alanı

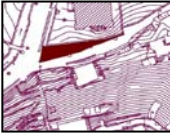

Adı: Terminal yanı ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 82 m ²	Oyun grubu	✓	
Mahallesi: Çarşı	Oyun elemanı	Yok	
Araç yoluna uzaklığı: 0 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar	Yok	
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var (1 adet)	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Yok	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Ahşap çit	
	Zemin malzemesi	Beton zemin ve kilitli parke taş	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri			

Tablo 4 incelendiğinde, ahşap oyun grubuna yer verilen alanda donatı ve bitkisel elemanların yer almadığı görülür.

ÇEDAŞ Yanı Çocuk Oyun Alanı

Çayağzı mahallesinde ÇEDAŞ binasının yanında yer alan çocuk oyun alanı, diğer birçok çocuk oyun alanında olduğu gibi araç yolunun bitişiğinde artık parsel olarak ifade edebileceğimiz bir alan üzerinde konumlanmıştır (Tablo 5). Alanda oyun grubu ve oyun elemanlarının yanı sıra donatılara yer verildiği görülmektedir. Metal korkuluk ve duvarlarla sınırlanan alandaki mevcut zemin özellikleri çocuklar için uygun niteliklerde değildir. Ayrıca alanda iğne yapraklı bitki türlerinin varlığı çocuklar için tehlike yaratabilir. Bununla beraber alanda kullanılan oyun grubunun ahşap malzemeden yapılmış olması çocuk sağlığı açısından değerlendirildiğinde olumlu bir yöndür.

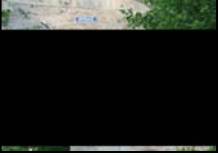
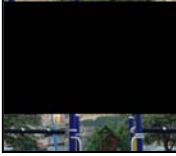
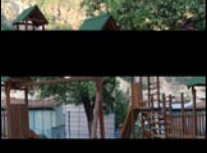
Tablo 5. ÇEDAŞ Yanı Çocuk Oyun Alanı

Adı: ÇEDAŞ yanı ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 290 m ²	Oyun grubu	✓	
Mahallesi: Çayağzı	Oyun elemanı		✓
Araç yoluna uzaklığı: 0 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar	3	2
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var (5 adet)	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Var (Leylek figürü)	
	Oturma elemanı/Bank	Var (1 adet gazebo, 4 adet bank)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Metal korkuluk ve duvar	
	Zemin malzemesi	Mıcır zemin	
	Su elemanı	Var(Şelale)	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri			

Emniyet Lojmanları Önü Çocuk Oyun Alanı

Çayağzı mahallesinde Emniyet Lojmanlarının ön bahçesinde yer alan çocuk oyun alanı araç yoluna yaklaşık 30 m uzaklıktadır (Tablo 6). Alanda oyun grubu ve oyun elemanlarının yanı sıra donatı elemanlarına da yer verildiği görülmektedir. Metal korkuluk ile çevrilen alandaki mevcut zemin özellikleri çocuklar için uygun niteliklerde değildir. Bununla beraber alanda kullanılan oyun grubunun ahşap malzemedan yapılmış olması çocuk sağlığı açısından değerlendirildiğinde olumlu bir yöndür. Diğer çocuk oyun alanlarından farklı olarak bu alan spor alanı olarak da düşünülmüştür ve buna bağlı olarak da bünyesinde spor aletlerini ve çeşitli spor aktiviteleri için boş alanı barındırmaktadır.

Tablo 6. Emniyet Lojmanları Önü Çocuk Oyun Alanı

Adı: Emniyet Loj. ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 430 m ²	Oyun grubu	✓	
Mahallesi: Çayağzı	Oyun elemanı		✓
Araç yoluna uzaklığı: 30 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar		3
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var (3 adet)	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Var (1 adet gazebo, 1 adet bank)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Metal korkuluk	
	Zemin malzemesi	Kum	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Var	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri Alanda spor aletleri vardır.			

Yazkent Sitesi İçi Çocuk Oyun Alanı

Dere mahallesinde yer alan tek çocuk oyun alanıdır. Araç yolunun yanında yer alan çocuk oyun alanında, oyun grubu ve oyun elemanlarına yer verildiği, buna karşın donatı elemanlarının sınırlı olduğu görülmektedir (Tablo 7). Tel örgü

ile çevrilen alandaki mevcut zemin özellikleri çocuklar için uygun niteliklerde değildir. Bu alanda da, çocuk oyun alanı- spor alanı birlikteliği söz konusudur.

Tablo 7. Yazkent Sitesi İçi Çocuk Oyun Alanı

Adı: Yazkent Sitesi İçi ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 139 m ²	Oyun grubu		✓
Mahallesi: Dere	Oyun elemanı		✓
Araç yoluna uzaklığı: 0 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar		1
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Yok	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Var (1 adet gazebo, 3 adet bank)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Tel örgü	
	Zemin malzemesi	Micir zemin	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri	 		
Alanda spor aletleri vardır			

Tarım İl Müdürlüğü Karşısı Çocuk Oyun Alanı

Orta Mahallede yer alan dört çocuk oyun alanından biridir. Söz konusu alan çocuk oyun alanları içinde ikinci en küçük alandır (Tablo 8). Alanda oyun grubuna ve elemanlarına yer verildiği, buna karşın donatı elemanlarının sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Tel örgü ile çevrilen alandaki mevcut zemin özellikleri çocuklar için uygun niteliklerde değildir. Bununla beraber alanda kullanılan oyun grubunun ahşap malzemedan yapılmış olması çocuk sağlığı açısından değerlendirildiğinde olumlu bir yöndür. Ancak alan yeterli büyüklükte olmamasına rağmen spor aletleri de yerleştirilmiş ve plansız ve kullanımsız bir durum ortaya çıkmıştır. Söz konusu alanın bir diğer olumsuzluğu ise elektrik direğinin altında yer almasıdır.

Tablo 8. Tarım İl Müdürlüğü Karşısı Çocuk Oyun Alanı

Adı: Tarım İ.M. karşısı ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 90 m ²	Oyun grubu	✓	
Mahallesi: Orta Mahalle	Oyun elemanı		✓
Araç yoluna uzaklığı: 0 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar		1
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Yok	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Var (1 adet gazebo)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Tel örgü	
	Zemin malzemesi	Mıcır zemin	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri Alanda spor aletleri vardır	 		

Cennet Kent Sitesi Arkası Çocuk Oyun Alanı

Orta Mahalledeki çocuk oyun alanlarından biridir. Araç yoluna 20 m uzaklıkta bulunan çocuk oyun alanında, oyun grubuna ve elemanlarına yer verilmeyle birlikte donatı elemanlarının bulunmadığı göze çarpmaktadır (Tablo 9). Ahşap çit ile çevrilen alandaki mevcut zemin özellikleri çocuklar için uygun niteliklerde değildir. Alanda herhangi bir yeşil alan ya da bitki varlığı söz konusu değildir. Bununla beraber alanda kullanılan oyun grubu ve elemanlarının metal malzemeden yapılmış olması çocuk sağlığı açısından değerlendirildiğinde olumsuz bir yöndür.

Tablo 9. Cennet Kent Sitesi Arkası Çocuk Oyun Alanı

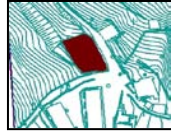

Adı: Cennet Kent ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 107 m ²	Oyun grubu		✓
Mahallesi: Orta Mahalle	Oyun elemanı		✓
Araç yoluna uzaklığı: 20 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar	Yok	
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Yok	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Yok	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Ahşap çit	
	Zemin malzemesi	Mıcır zemin	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri			

Kültür Evi Karşısı Çocuk Oyun Alanı

Orta mahallede yer alan, alanca en büyük, düzenlenmiş ve benzerleri içinde en nitelikli çocuk oyun alanıdır. Araç yoluna 5 m uzaklıkta bulunan çocuk oyun alanında oyun grubu ve elemanlarının yanı sıra donatı elemanlarına yer verildiği görülmektedir (Tablo 10).

Tel örgü ile çevrilen alandaki mevcut zemin özelliklerinin çocuklar için uygun niteliklerde olduğunu söylemek mümkündür. Bununla beraber alanda kullanılan oyun grubunun metal malzemedan yapılmış olması çocuk sağlığı açısından değerlendirildiğinde olumsuz bir yöndür. Kentteki birçok çocuk oyun alanında olduğu gibi, bu alanda da spor aletleri mevcuttur.

Tablo 10. Kùltür Evi Karşısı Çocuk Oyun Alanı

Adı: Kùltür Evi Karşısı ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 571 m ²	Oyun grubu	✓	
Mahallesi: Orta Mahalle	Oyun elemanı		✓
Araç yoluna uzaklığı: 5 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar		1
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var (2 adet)	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Var (1 adet gazebo, 1 adet bank)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Tel örgü	
	Zemin malzemesi	Kauçuk ve kilimli parke taş	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri	Alanda spor aletleri vardır		
			

Ak köşk Sitesi Yanı Çocuk Oyun Alanı

Orta mahalledeki Ak köşk Sitesi çocuk oyun alanı, araç yolunun yanında konumlanmıştır (Tablo 11). Alanda oyun grubunun yanı sıra donatı elemanlarına yer verildiği görülmektedir. Metal korkuluk ile çevrilen alandaki mevcut zemin özelliklerinin ve oyun grubunun çocuklar için uygun nitelikte olmadığı görülmektedir. Alanda herhangi bir yeşil alan ya da bitki varlığı da söz konusu değildir.

Çocuk oyun alanı istinat duvarının hemen üstüne yapıldığı için yer yer 4 m ye varan kot farkları oluşabilmektedir. Bu nedenden dolayı demir çit ile alan istinat duvarı tarafından kuşatılmaktadır. Otopark tarafı ise bordür taşı ile sınırlandırılmaktadır. Bu açıdan kuşatma elemanları alan için yeterli değildir. Güvenli bir çocuk oyun alanı olduğunu söylemek mümkün değildir.

Tablo 11. Akköşk Sitesi Yanı Çocuk Oyun Alanı

Adı: Akköşk Sitesi Yanı ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 100 m ²	Oyun grubu		✓
Mahallesi: Orta Mahalle	Oyun elemanı	Yok	
Araç yoluna uzaklığı: 0m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar	Yok	
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var (2 adet)	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Var (2 adet gazebo)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Metal korkuluk	
	Zemin malzemesi	Mıcır zemin	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri	 		
Kuşatma elemanları güvenlik açısından yeterli değildir.			

İskebe Valilik Lojmanları Yanı Çocuk Oyun Alanı

Yenimahalle’de yer alan çocuk oyun alanı, alanca en büyüklerden biridir. Araç yolunun yanında yer alan çocuk oyun alanında, oyun grubuna yer verilmeyle birlikte donatı elemanlarının yetersiz olduğu görülmektedir (Tablo 12). Tel örgü ile çevrilen alandaki mevcut zemin özellikleri çocuklar için uygun niteliklerde değildir. Alanda herhangi bir yeşil alan ya da bitki varlığı söz konusu değildir. Bununla beraber alanda kullanılan oyun grubunun ahşap malzemedan yapılmış olması çocuk sağlığı açısından değerlendirildiğinde olumlu bir yöndür. Söz konusu bu alanda da spor aletleri mevcuttur.

Tablo 12. İskebe Çocuk Oyun Alanı

Adı: İskebe ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 475 m ²	Oyun grubu	✓	
Mahallesi: Yenimahalle	Oyun elemanı	Yok	
Araç yoluna uzaklığı: 0 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar	Yok	
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var (1 adet)	
	Çeşme /WC	Yok	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Var (1 adet gazebo)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Tel örgü	
	Zemin malzemesi	Beton zemin ve kilimli parke taş	
	Su elemanı	Yok	
	Aydınlatma elemanı	Yok	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri			
Spor aletleri mevcuttur.			

Şelale Çay Bahçesi İçi Çocuk Oyun Alanı

Yenimahalle'de yer alan çocuk oyun alanı, araç yoluna yaklaşık 20 m uzaklıkta konumlanmıştır (Tablo 13). Alanda oyun grubu ve oyun elemanlarının yanı sıra donatılara da yer verildiği görülmektedir. Metal korkuluk ile çevrilen alandaki mevcut zemin özellikleri çocuklar için uygun niteliklerde değildir. Alanda çok sayıda iğne yapraklı ve geniş yapraklı ağaç bulunmaktadır. Bununla beraber alanda kullanılan oyun grubu ve elemanlarının metal malzemeden yapılmış olması çocuk sağlığı açısından değerlendirildiğinde olumsuz bir yöndür. Diğer çocuk oyun alanlarından farklı olarak bu alanda çay bahçesi olmasından kaynaklı su varlığı ve WC mevcuttur.

Tablo 13. Şelale Çay Bahçesi İçi Çocuk Oyun Alanı

Adı: Şelale ÇOA	Oyun Grupları ve Elemanları	Ahşap	Metal
Kapladığı alan: 445 m ²	Oyun grubu		✓
Mahallesi: Yenimahalle	Oyun elemanı		✓
Araç yoluna uzaklığı: 20 m	Bitkisel Elemanlar	İğne yap.(Adet)	Geniş yap.(Adet)
Uydu Görüntüsü	Ağaç ve çalılar	Var (Çok sayıda)	
	Yer örtücü ve çiçekler	Yok	
	Donatı Elemanları		
	Çöp kutusu	Var	
	Çeşme /WC	Var (WC)	
	Plastik obje/Heykel	Yok	
	Oturma elemanı/Bank	Var (piknik masaları ve banklar)	
Hali hazır haritadaki yeri	Kuşatma elemanı/Duvar/Çit	Metal korkuluk	
	Zemin malzemesi	Mıcır zemin	
	Su elemanı	Var	
	Aydınlatma elemanı	Var	
	Alandan Fotoğraflar		
Alanın diğer özellikleri			

Artvin bünyesinde yer alan ve kent parkı özellikleri taşıyan Atapark'tan da bahsetmek yararlı olacaktır. 1-2 yıl öncesine kadar Atapark'ın önemli bir bölümü çocuk oyun alanı olarak düzenlenmiş ve kentin tamamına hizmet vermekte idi. Ancak, parkın civarında yapılmakta olan inşaatlar nedeniyle çocuk oyun alanı bölümü iptal edilerek alanda bulunan oyun elemanları kaldırılmıştır. Böylece alanda sadece salıncak ve çocukların ilgisini çekecek donatı ve hayvan figürleri kalmıştır (Şekil 2). Atapark, bitkisel elemanlar açısından da oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Alanda bulunan figürler ve bitkisel elemanlar çocuklara aynı zamanda doğa ve hayvan sevgisi aşılamaktadır. Bu açıdan da oldukça önemli bir yere sahiptir.

Şekil 2. Atapark Çocuk Oyun ve Donatı Elemanları

Mevcut Çocuk Oyun Alanlarının Genel Değerlendirmesi

Bu çalışmada toplam 12 çocuk oyun alanı incelenmiştir. Söz konusu alanlardan en küçüğü, 82 m² ile Çarşı Mahallesi'nde yer alan Terminal Yanı ÇOA iken alanca en büyük olanı Orta Mahallede yer alan 571 m² alan üzerinde kurulu Kültür Evi Karşısı çocuk oyun alanıdır. Bir çocuk bahçesinin 250 m²'den küçük olmaması gerektiği (Yılmaz ve Bulut, 2002; Ünal, 2009; Şişman ve Özyavuz, 2010) ölçütü dikkate alındığında çalışma alanımızdaki 7 çocuk oyun alanının (% 58) bu miktarın altında kaldığı görülmüştür. Kent merkezindeki mevcut çocuk oyun alanlarının toplam yüzölçümü 3165 m² olarak belirlenmiştir. Kent merkezinde yaşayan toplam 0-14 yaş arası çocuk sayısının 4904 kişi olduğu dikkate alındığında çocuk başına 0.65 m² ile standartların altında kaldığı görülmüştür. Bu kapsamda, Şişman ve Özyavuz (2010) Tekirdağ kent merkezinde yaptıkları çalışmada çocuk başına düşen oyun alanını 0.556 m² bulurken, Türkan ve Önder (2011) Balıkesir'de yaptıkları çalışmada 0.18 m² olarak bulmuşlardır. Bu rakamlar, sorunun ülke genelinde varlığını göstermektedir.

Çocuk oyun alanlarının mahalle bazında dağılımına bakıldığında Balcıoğlu Mahallesi'nde hiç ÇOA bulunmadığı, Çamlık ve Dere mahallelerinde birer tane bulunurken en çok ÇOA'nın Orta Mahallede yer aldığı tespit edilmiştir. Toplam alan açısından ise Yenimahalle birinci sıradadır.

Kentteki çocuk oyun alanlarının 5 tanesinde (% 42) açık hava spor aletleri bulunmaktadır. Bu da çocuklar için düşünülmüş alanların büyüklerin kullanımına açılarak bu alanların çocukların özel alanları olmasının önüne geçmektedir. Açık hava spor aletleri mahalle parklarında, yürüyüş yollarında ya da kent parklarında düşünülerek konumlanması gereken modüllerdir.

Yine Kentteki çocuk oyun alanlarının büyük çoğunluğu araç yolu üzerinde konumlanmıştır. Bu şekilde konumlanan çocuk oyun alanları, bir yandan yoldan gelen toz ve kir için çocukları savunmasız bırakırken bir yandan da güvenlik açısından tehlike arz etmektedir. Çocuk oyun alanları yol kenarlarına konumlanmamalı, eğer bu durum mecburi ise tampon bitkilendirme ile araç yolundan izole edilmesi gerekmektedir. Ancak kentte yol kenarlarında konumlanan çocuk oyun alanlarında herhangi bir önlem alınmamıştır. Bu

bağlamda Isparta Kentinde Özgüner ve Şahin (2009) tarafından yapılan çalışmada da çocuk oyun alanlarının neredeyse tamamının araç trafiğine yakın yerde bulunduğu tespit edilmiştir.

Kentteki çocuk oyun alanları zemin kaplaması açısından ele alındığında iki alanda (Kültür Evi Karşısı ve Varan Sitesi ÇOA) kauçuk zemin malzemesi kullanılırken diğerlerinde mıcır, kum, beton gibi malzemelerin kullanıldığı görülmüştür. Oysaki literatürde en güvenli zemin kaplaması olarak sentetik materyal ve ağaç kabuğunun olduğu ve tüm kentlerde kullanılabileceği belirtilmiştir (Yılmaz ve Bulut, 2002).

Çalışma bölgesindeki çocuk oyun alanlarının tamamında engelli çocuklara yönelik hiçbir oyun aleti düşünülmemiştir. Bu kapsamda göze çarpan bir başka özellik ise alanların donatı elamanları, çeşme ve WC bakımından yetersiz oluşudur. Yine mevcut alanların çoğunda aydınlatma elemanı bulunmamakta ve yol aydınlatmasından yararlanılmaktadır.

SONUÇ

Sağlıklı nesillerin yetişmesi; çocuklara beslenme, barınma ve eğitim hakkı kadar oyun hakkının da sağlanması ile mümkündür. Bu bağlamda, kentler planlanırken, çocukların oyun oynamasına imkan sağlayacak alanların tahsis edilmesi ve bu alanların uygulanması büyük önem taşımaktadır.

Bu bildiride, Artvin Kent Merkezinde yer alan 12 çocuk oyun alanı nicelik ve nitelik açısından ele alınarak irdelenmiş ve bu kapsamda çalışma alanında kişi başına 0.65 m² düştüğü ve aynı zamanda bu alanların % 58'nin 250 m²'nin altında olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, çocuk oyun alanı olarak düzenlenen yerlerin, yapılar arasındaki alanca küçük yerlerin ve parsel artıklarının değerlendirilmesi neticesinde sadece donatı koymak için oluşturulduğunu göstermektedir. Buna rağmen kullanılan oyun gruplarının çoğunun ahşap materyalden yapılmış olması olumlu bir durumdur. Bu olumlu durum çocuk oyun alanlarının planlanarak yapılması sonucunda alanın niteliğini artıracaktır.

Sonuçta Artvin'deki çocuk oyun alanlarının konumlanma bakımından çocuklar için uygun olmadığı bunun yanı sıra nitelik açısından da yetersiz olduğu

görülmüştür. Bu nedenle her mahallede nicelik ve nitelik açısından standartlara uygun bir çocuk oyun alanı planlanarak, çocukların kullanımına açılması çocukların kişisel gelişimini tamamlaması açısından oldukça yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

Aksoy, Y. ve Ergun, N., 2009. “ Kentleşme Ve Yeşil Alan Sorunu Üzerine Bir Araştırma İstanbul Kenti Bakırköy İlçesi Örneği”, TUBAV Bilim Dergisi, 2(4), 426-438.

Aydemir, Ş., Aydemir, S., Beyazlı, D., Ökten, N. Öksüz, A.M., Sancar, C., Özyaba, M. ve Türk, Y., 2004. “Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı”, İber Matbaacılık, 557 sayfa, Trabzon.

Eminağaoğlu, Z. ve Yavuz, A., 2005. “Artvin Kent Dokusunda Yeşil Alan İncelemesi”, Artvin Orman Fakültesi Dergisi, 6 (1-2), 191-202,

Emür, S.H. ve Onsekiz, D., 2007. “Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık Ve Yeşil Alanların Önemi – Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi” Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı : 22 (1), 367-396.

Erdönmez, İ. M., 2007. “İlköğretim Okulu Bahçelerinde Peyzaj Tasarım Normları”, İstanbul Orman Fakültesi Dergisi 57:1B 108-120

Şişman, E.E. ve Özyavuz, M. 2010. “Çocuk Oyun Alanlarının Dağılımı ve Kullanım Yeterliliği: Tekirdağ Örneği”, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 7(1), 13-22.

TÜİK, 2012. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Trabzon Bölge Müdürlüğü

Turgut, H. Ve Yılmaz, S., 2010. “Ekolojik Temelli Çocuk Oyun Alanlarının Oluşturulması”, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi 20-22 Mayıs 2010 Cilt: IV Sayfa: 1618-1630.

Türkan, E.E., 2009. “Balıkesir Kenti Çocuk Oyun Alanlarının İrdelenmesi”, YLT, Selçuk Üniversitesi, FBE, 160 sayfa, Konya.

Türkan, E.E. ve Önder, S. 2011. “Balıkesir Kenti Çocuk Oyun Alanlarının İrdelenmesi”, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 8(3), 69-80.

Uz, Ö. ve Çabuk, A., 2006. “Çocuk Oyun Alanlarına İlişkin Yeterliliklerinin Belirlenmesinde Coğrafi Bilgi Sistemlerinden Yararlanılması: Eskişehir Örneği”, Yapı Ve Kentte Bilişim’06 IV. Kongresi, Ankara.

Ünal, M., 2009. “Çocuk Gelişiminde Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi”, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(2), 95-109.

Yılmaz, S. ve Bulut, Z., 2002. “Kentsel Mekanlarda Çocuk Oyun Alanları Planlama ve Tasarım İlkeleri”, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 33 (3), 345-351.